

De grijze zandbij (*Andrena vaga*)

Eddy Willems

Inleiding

Veel bijensoorten zijn oligolectisch en verzamelen stuifmeel voor hun larven alleen van één bepaalde plantenfamilie of -genus. Volgens de literatuur is de grijze zandbij (*Andrena vaga*) een oligolectische soort, die speciaal op wilgen (*Salicaceae*, *Salix*) vliegt. Deze zandbij vliegt vroeg in het jaar; de mannetjes van eind februari tot eind april, de vrouwtjes van half maart tot eind mei. Tijdens de bloei van de wilgen. Maar, is dit wel zo?

Het terrein

Tijdens een controle van mijn bijenhal eind april 2011, in de omgeving van Malle (Westmalle, België), zag ik grijze zandbijen (*Andrena vaga*) met lichtgeel stuifmeel. Deze observatie gebeurde op het terrein waar mijn bijenkasten staan. Het terrein bestaat uit verschillende vegetatie-eenheden. Naast een bosgedeelte dat voornamelijk bestaat uit grove den (*Pinus sylvestris*), berk (*Betula*), lijsterbes (*Sorbus aucuparia*), Amerikaanse eik (*Quercus rubra*), zomereik (*Quercus robur*) en vuilboom of sporkehout (*Frangula alnus*), is er een open gedeelte. Dit bestaat voor twee derde uit een ruigte van grasland met vooral pijpestrootje (*Molinia caerulea*). Een derde van het open gedeelte bestaat uit struikhei (*Calluna vulgaris*) met wat gewone dophei (*Erica tetralix*) op de vochtige gedeelten. Zowel in het bosgedeelte als in de heide vindt men ruime partijen blauwe bosbes (*Vaccinium myrtillus*). Op de vochtige gedeelten van de heide vinden we ook enkele bosjes gagele (*Myrica gale*). Er is ook een kleine poel aanwezig die we destijds gegraven hebben als drinkpoel voor de dieren in het wild.

Fig. 1. Vrouwtje van *Andrena vaga* met lichtgeel stuifmeel. Foto Eddy Willems.

Andrena vaga

Aan de zuidkant van deze poel is een kolonie grijze zandbijen gevestigd. Die zondag 24 april bemerkte ik verschillende vrouwtjes, die lichtgeel stuifmeel binnenbrachten in hun nesten (Fig. 1). De hoeveelheid stuifmeel was niet echt veel. Ze vlogen duidelijk van en naar de grove dennen (*Pinus sylvestris*) op enkele meters naast de plaats waar de kolonie gevestigd is (Fig. 2). Stuifmeel van wilgen is fel geel terwijl deze van de grove den lichtgeel is. Was dit omdat we een uitzonderlijk vroeg en mooi voorjaar hadden zodat wilgen reeds uitgebloeid waren eind april en de grijze zandbijen genoodzaakt waren op dennen te vliegen? We zullen het verder moeten uitzoeken.

Fig. 2. Vrouwtje van *Andrena vaga* in grove den. Foto Eddy Willems.

Westrich (1989) noemt de grijze zandbij streng-oligolectisch en noemt alleen wilgensoorten (*Salix*). Dylewska (2000) vermeldt een aantal planten waar de grijze zandbij op te vinden is. Na wilg (*Salix*) worden genoemd: spierstruik (*Spirea*), appel (*Malus pumila*), meidoorn (*Crataegus*), sleedoorn (*Prunus spinosa*) en paardenbloem (*Taraxacum officinale*).

Literatuur

Dylewska M., 2000: Hymenoptera: Apidae: Andreninae. - Klucze owadów Polski XXIV(68d). 152 pp.
Westrich, P., 1989. Die Wildbienen Baden-Württembergs Teil I, II. - Eugen Ulmer Verlag, Stuttgart, 972 p.

Summary

In april females of *Andrena vaga* collected pollen from *Pinus sylvestris* at Malle (Belgium).